

teatre | «dictadura-transició...»

Un detall del primer quadre, *Dictadura 1*. / ROS RIBAS

Espais i memòria

► **Títol:** *Dictadura-transició-democràcia***Creació i direcció:** Ll. Cunillé i X. Albertí; R. Bernat; J. Casanovas i M. Borràs i N. Albet**Intèrprets:** Nao Albet, Marcel Borràs, Clara Cols, Biel Duran, Jordi Figueras, Lina Lambert, Agnès Mateus i Juan Navarro**Dia i lloc:** dijous, 8 d'abril (fins al 2 de maig) a la Fabià Puigserver del Teatre Lliure

JOAQUIM ARMENGOL
Dictadura 1: any 1962, pis a Barcelona. La mestressa acaba de comprar un televisor, veïns i relogats paguen dues pessetes per veure un programa, se'n va la llum. Albertí i Cunillé potser no han de demostrar res, però el que percebem és d'una tonalitat pàl·lida i de *déjà vu*. Si la idea era fer riure a l'estil Berlanga, doncs no s'acaba de copsar. L'únic a qui se sentia esclafir de tant en tant era el mateix Albertí, cosa que ens divertia prou. Talent i correcció en aquest sainet menut i farcit de tòpics, en què falta un ritme i veracitat adequats, entretant hi sobra artificio.

Dictadura 2: maig del 1968, concert de Raimon a la Facultat de Ciències Polítiques i Econòmiques de Madrid. A partir del so original es reconstrueixen els fets. La mirada focal d'un narrador explica al públic el successos del recital mentre s'escolten les cançons originals... L'espectador queda una mica a l'espera d'esdeveniments, però la monodia de l'acte ens deixa prou desconcertats, asseguts a la gespa artificial i en compàs d'espera. Bernat fidelitza el seu estil particular confiant potser que la gent empatitzi amb aquells fets, però els *burguesets* d'ara ni cantem, ni aplaudim, no ens empellem d'aquella protesta emocionant i revolucionària. Mirada nostàlgica amb petites dosis d'ironia i bon interès.

Transició: novembre del 1978, som en un plató del estudis Miramar a punt d'emetre *Directo de noche*, primer programa del circuit català obert a tot l'Estat. Montserrat Roig, Castellet, Lola Flores i els Pecos... Partint d'aquesta anècdota, Jordi Casanovas imagina amb fantasia una situació que explica perfectament el moment històric, la por a trencar de cop amb el passat i l'autocensura comprensible. La combinació divertida entre seriositat i humor reflecteix amb enginy l'època acolorida del pop amb aquell rerefons en blanc i negre. És una mirada tendra i alegre, amb dosis d'encantadora ingenuïtat, vivacitat i frescor.

Democràcia: desembre del 1989, Pasaia, País Basc, una taverna on dos joves sopen i parlen de política i d'art apassionadament. Irromp, de cop, la policia, els GAL, corre la sang... Petita tragèdia meravellosa, la millor escena de l'espectacle, plena d'emoció i veritat. Albet i Borràs exposen un potencial i talent sorprenents. Absorbeixen les mirades d'un públic fascinat per la implacable veracitat i la corpenedora poètica en la dansa dels morts. Excel·lent metàfora i compàs final impactant.

El conjunt és desigual, podríem dir que va de menys a més, però prou interessant com a exercici teatral sorgit de la direcció del Teatre Lliure, la seva originalitat i atreviment són inqüestionables.

«Nit de Reis» al TNC alterna la folia amb el lirisme més preciós

Mestres compara la comèdia de Shakespeare amb «La casa dels cors trencats»

JORDI BORDES/ Barcelona
 ● La Sala Gran del TNC serà una platja, les costes d'Il·líria, aquell paradís imaginari de Shakespeare on la supervivència està garantida i que

permet als seus habitants despreocupar-se de les baixeses humanes i deixar-se enredar per l'intel·lecte i l'amor. Josep Maria Mestres, que la temporada passada va dirigir una

brillant *La casa dels cors trencats*, troba a *Nit de Reis* la mateixa calma d'una societat ociosa que permet als personatges ser càusticament còmics o lírics fins al límit de l'empatx.

Des d'aquest dijous fins al 30 de maig el repartiment de *Nit de Reis* passejarà amb uns preciosos vestits de saló—amb sabates de taló incloses— per una arena que els dificultarà un caminar solemne. Totes les accions succeeixen a l'exterior: a la mateixa platja o bé als jardins d'aquells acomodats personatges. Mestres, amb el suport de la responsable de vestuari María Araujo, ha optat per situar l'acció al 1830. Bàsicament perquè és l'època en què els vestits de soldats i de les classes benestants «eren més bonics». Mestres no ha volgut aprofitar la coincidència que Barcelona, com Il·líria, tingui platja. Podria ser també una ciutat ociosa? «No cal», diu, és cadascú que sabrà trobar els seus paral·lelismes.

Al costat d'uns personatges tràgicament lírics, una altra munió de personatges fells desbarataran—o ho intentaran— els plans lírics d'amor correspost. *Nit de Reis* —un títol que despista perquè no en fa cap referència en l'escena— és una de les comèdies més celebrades del dramaturg anglès, juntament amb *Al vostre gust* i *La comèdia dels errors*.

Mestres torna a comptar amb Sílvia Bel per al personatge principal. Ja és una fixa en la seva nòmina, des que va brillar a *El ventall de Lady Windermere*. En aquest cas, Bel és Vio-

Actors, amb el director i el traductor, divendres, a la platja de Barcelona. / EFE / MARTA PERÉZ

la, una jove dama que naufraga i que es disfressarà de Cesàrio quan arribi a l'illa. Ella s'enamorarà del duc d'Il·líria, Orsino, (Pep Planas), però no li podrà confessar aquest amor perquè va guarnida d'home. Pep Anton Muñoz, Lluís Soler, Anna Ycobalzeta, Mercè Comes, Jordi Martínez i Quimet Pla són alguns dels noms que figuren en un extens repartiment.

L'ambigüitat dels personatges de Shakespeare es repeteix en aquesta comèdia. Segons recorda el director artístic del TNC, Sergi Belbel, el dramaturg escrivia per als seus actors

—tots homes, també els que interpretaven els papers femenins—. Aquests, farts de no poder lluir un altre registre, li demanaven que els seus personatges es transvestissin. El joc de miralls home/dona al segle XVI tenia un resultat i ara, interpretat per actrius, cobra una nova dimensió. I és que Shakespeare sabia escriure per a personatges femenins. Així, Bel celebra poder respondre vestit d'home «Sé fins a quin punt elles poden estimar» a l'insult «Les dones no saben estimar».

Joan Sellent, el traductor de Shakespeare més estrenat últimament, analitza la

comèdia com una peça «d'ambigüitats i contrastos». Efectivament, mentre que els personatges lírics interpretaran amb un preciós vers, els personatges fells es despatxen en prosa. Les seves rèpliques semblen absurdes, però, com en el bufó d'*El rei Lear*, destil·laran un sentit comú agre dolç. Per Mestres, la relació entre els uns i els altres és l'error: «Tots fem coses equivocades.»

La peça inclou música en directe. És obra de Lluís Vidal, que alterna la recreació de les melodies de l'època amb composicions fetes expressament per a aquesta producció.

La Nau Ivanow proposa una comèdia «singular» en què es manipula Koltès

J.B. / Barcelona
 ● *Vull ser Bernard-Marie* neix d'un projecte d'investigació, com a alternativa a no poder representar *La nit just abans dels boscos* de Bernard-Marie Koltès, per problemes de drets d'autor. L'obra fa temporada a la Nau Ivanow només fins aquest diumenge i es tracta d'una revisió d'un muntatge que ja es va estrenar al festival

Lola d'Esparreguera de l'any 2007. El director Alex D. Capo reconeix que es tracta d'una «comèdia singular» i que explora les obsessions del dramaturg francès (el *reggae*, el karate de Bruce Lee...) amb un text en què un terapeuta manipula un home a través de la seva dona. Li fa creure que és Bernard-Marie i que li agraden tots els seus referents.

L'actor és Babou Cham, el personatge que vol ser Bernard-Marie. Susanna García-Prieto i Albert Prat és el misteriós terapeuta. En l'operació dramàtica, s'hi han inclòs fragments de Koltès. El mètode de treball de D. Capo investiga sobre «la falsa continuïtat», aconseguint unir dos discursos amb una «frase trampa» que, en realitat, no té cap relació.

El director va començar aquesta investigació a propòsit d'un treball en l'assaig obert *Les coses de la forma*, una mirada antagònica a *La forma de les coses* de LaBute. Capo ja va intervenir amb els actors d'El Nacional No Ens Vol per trobar una altra mirada dels personatges shakespeareans de *Hamlet*, el Iago d'*Otel·lo* i Macbeth a *H.I.M.*